

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

20. december 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse – socialpolitik – direktiv 1999/70/EF – rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP – § 4 – princippet om ikke-diskrimination – begrebet »ansættelsesvilkårene« – den tjensteretlige stilling »orlov til særlig tjeneste« – national lovgivning, som kun fastsætter tildeling af orlov til særlig tjeneste i tilfælde af valg til offentlige hverv til tjenestemænd og ikke til ikke-fastansatte tjenestemænd«

I sag C-158/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n.º 1 de Oviedo (forvaltningsdomstol nr. 1 i Oviedo, Spanien) ved afgørelse af 1. marts 2016, indgået til Domstolen den 16. marts 2016, i sagen

Margarita Isabel Vega González

mod

Consejería de Hacienda y Sector Público del Gobierno del Principado de Asturias,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Levits, og dommerne M. Berger og F. Biltgen (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Margarita Isabel Vega González ved abogada S. Suárez Solis og procurador R. Blanco González,
- den spanske regering ved A. Gavela Llopis og A. Rubio González, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. van Beek og N. Ruiz García, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 7. september 2017,

* Processprog: spansk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af § 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, som blev indgået den 18. marts 1999 (herefter »rammeaftalen«) og er knyttet som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT 1999, L 175, s. 43).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Margarita Isabel Vega González og Consejería de Hacienda y Sector Público del Gobierno del Principado de Asturias (ministeriet for finanser og den offentlige sektor i regeringen for den selvstyrende region Asturien, Spanien) (herefter »ministeriet«) vedrørende sidstnævntes afslag på at imødekomme en ansøgning om placering i den tjenesteretlige stilling orlov til særlig tjeneste indgivet af den berørte efter hendes valg til medlem af parlamentet.

Retsgrundlag

EU-retten

- 3 Det fremgår af 14. betragtning til direktiv 1999/70, at »de underskrivende parter har ønsket at indgå en rammeaftale om tidsbegrænset ansættelse og har opregnet de generelle principper og minimumskravene for tidsbegrænsede ansættelseskontrakter og ansættelsesforhold; de har givet udtryk for deres ønske om at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination og ved at fastsætte de rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold«.
- 4 I henhold til artikel 1 i direktiv 1999/70 har dette til formål »at iværksætte den i bilaget indeholdte rammeaftale [...], som blev indgået [...] mellem de generelle tværfaglige organisationer (Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS), Sammenslutningen af Industri- og Arbejdsgiverorganisationer i Europa (UNICE) og Det Europæiske Center for Offentlige Virksomheder (CEEP))«.
- 5 Præambelens tredje afsnit præciserer, at i denne aftale »fastsættes de generelle principper og minimumskrav, der skal gælde for tidsbegrænset ansættelse, idet parterne erkender, at det ved den nærmere gennemførelse heraf er påkrævet at tage hensyn til de særlige nationale, sektorbestemte eller årstidsbetingede realiteter. Aftalen viser, at arbejdsmarkedets parter er indstillet på at fastsætte en generel ramme, som skal sikre ligebehandling for personer med tidsbegrænset ansættelse, ved at de beskyttes mod forskelsbehandling, og som skal sikre, at tidsbegrænsede ansættelseskontrakter grundlæggende anvendes på en, for både arbejdsgivere og arbejdstagere, acceptabel måde«.
- 6 I henhold til rammeaftalens § 1 har denne til formål dels at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination, dels at fastsætte rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.

7 Rameaftalens § 3 med overskriften »Definitioner« bestemmer følgende:

»I denne aftale forstås ved:

1. »en person med tidsbegrænset ansættelse«: en person, som har en ansættelseskontrakt, der er indgået direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, eller som indgår i et ansættelsesforhold, etableret direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, når tidspunktet for ansættelseskontraktens eller ansættelsesforholdets udløb er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed
2. »en sammenlignelig fastansat«: en fastansat i samme virksomhed, der har en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller indgår i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, og som udfører samme eller tilsvarende arbejde/beskæftigelse, idet der tages hensyn til kvalifikationer/færdigheder. [...]«

8 Rameaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination« fastsætter i stk. 1:

»Ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse må ikke være mindre gunstige end de, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.«

Spansk ret

- 9 Ley del Principado de Asturias 3/1985 de Ordenación de la Función Pública de la Administración del Principado de Asturias (den selvstyrende region Asturiens lov nr. 3/1985 om offentligt ansatte i den selvstyrende region Asturiens administration) af 26. december 1985 (BOE nr. 59 af 10.3.1986, s. 9083) bestemmer i artikel 6, at »ikke-fastansatte tjenestemænd« er personer, der i henhold til loven udnævnes til midlertidigt at besætte ledige stillinger i den selvstyrende region Asturiens administration, så længe disse stillinger ikke er besat af tjenestemænd, eller til at erstatte og udføre opgaver for tjenestemænd, der er udstationeret eller har orlov til særlig tjeneste.
- 10 For så vidt angår de tjenesteretlige stillinger er disse opregnet i artikel 59, stk. 1, i lov nr. 3/1985, som i litra e) nævner »orlov til særlig tjeneste«. I artikel 59, stk. 2, bestemmes udtrykkeligt, at ikke-fastansatte tjenestemænd ikke kan placeres i den tjenesteretlige stilling orlov til særlig tjeneste.
- 11 I henhold til artikel 64, stk. 1, litra g), i lov nr. 3/1985 af 26. december 1985 placeres tjenestemænd i den selvstyrende region Asturiens administration i den tjenesteretlige stilling orlov til særlig tjeneste, når de vælges til medlem af Junta General del Principado de Asturias (parlamentet i Asturien, Spanien).
- 12 I overensstemmelse med artikel 64, stk. 2, i lov nr. 3/1985 har tjenestemænd i den tjenesteretlige stilling orlov til særlig tjeneste ret til at bevare deres placering og oprindelige stilling, og der tages hensyn til varigheden af denne tjenesteretlige stilling for så vidt angår de treårige anciennitetsbaserede løntillæg samt forfremmelse i lønklasse.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Margarita Isabel Vega González har siden den 26. maj 1989 været ansat i administrationen i den selvstyrende region Asturien i forskellige stillinger. Den 15. april 2011 blev hun af samme administration udnævnt til ikke-fastansat tjenestemand i den højere kategori af administrativt ansatte med henblik på at erstatte en udstationeret tjenestemand.

- 14 I forbindelse med valget til Asturiens parlament, som blev afholdt den 24. maj 2015, opstillede Margarita Isabel Vega González på et politisk partis liste og blev valgt til medlem af parlamentet.
- 15 For at kunne varetage sit parlamentariske arbejde på fuld tid indgav Margarita Isabel Vega González den 13. juni 2015 en ansøgning til administrationen i den selvstyrende region Asturien med henblik på at kunne få tildelt orlov til særlig tjeneste i henhold til artikel 59 i lov nr. 3/1985 eller, hvis dette ikke var muligt, orlov af personlige årsager.
- 16 Ved afgørelse af 23. juni 2015 afslog Dirección General de Función Pública (generaldirektoratet for den offentlige forvaltning, Spanien) denne ansøgning med den begrundelse, at orlov til særlig tjeneste og orlov af personlige årsager kun fandt anvendelse på tjenestemænd og ikke på ikke-fastansatte tjenestemænd.
- 17 Den af Margarita Isabel Vega González indgivne administrative klage blev afslået ved ministeriets afgørelse af 22. oktober 2015.
- 18 Margarita Isabel Vega González har anlagt sag til prøvelse af denne afgørelse ved den forelæggende ret, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n.º 1 de Oviedo (forvaltningsdomstol nr. 1 i Oviedo, Spanien).
- 19 Ministeriet har for den forelæggende ret gjort gældende, at direktiv 1999/70 ikke finder anvendelse, for så vidt som det udelukkende vedrører ansættelsesvilkår og ikke tjenesteretlige stillinger.
- 20 Ministeriet har præciseret, at Margarita Isabel Vega González, såfremt hun havde været tjenestemand, var blevet tildelt den i artikel 59 i lov nr. 3/1985 omhandlede orlov til særlig tjeneste, idet den pågældende administration ikke har noget skøn i denne henseende. Den eneste måde, hvorpå Margarita Isabel Vega González kan udøve sit politiske hverv på fuldtidsbasis, vil således være ved endegyldigt at opsiges sin stilling.
- 21 Den forelæggende ret har bemærket, at forskelsbehandling på området for ansættelsesvilkår mellem arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse i henhold til Domstolens faste praksis ikke er forenelig med kravene i direktiv 1999/70, medmindre der findes en objektiv begrundelse herfor.
- 22 I denne henseende har den forelæggende ret påpeget, at selv om det teoretisk er muligt at gøre gældende, at forskelsbehandlingen er berettiget af objektive grunde vedrørende uopsættelighed og nødvendigheden af midlertidig udnævnelse, vil dette argument imidlertid ikke kunne anvendes i et tilfælde, hvor stillingen i mere end fire år har været besat af en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse. Den forelæggende ret har desuden fremhævet, at den ret, der i det foreliggende tilfælde berøres, er særlig vigtig, nemlig retten til at bestride et parlamentarisk hverv, som er sikret ved den spanske forfatning.
- 23 Ifølge den forelæggende ret udgør den midlertidige karakter af den stilling, som varetages af en ikke-fastansat tjenestemand, ikke som sådan en objektiv grund, der berettiger en forskellig behandling, som fratager denne retten til at vende tilbage til sin stilling efter det parlamentariske hvervs ophør. Selv om det er muligt, at muligheden for at vende tilbage de facto er forsvundet i løbet af dette hverv med den begrundelse, at den stilling, som den midlertidigt ansatte varetog, i mellemtiden er blevet genbesat med en tjenestemand eller simpelthen nedlagt, kan det nemlig heller ikke udelukkes, at den situation, som begrundede den midlertidige udnævnelse af denne ansatte, fortsat er aktuel ved udløbet af dennes parlamentariske hverv.
- 24 Den forelæggende rets tvivl vedrører herefter snarere begrebet »ansættelsesvilkårene« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1. Domstolen har imidlertid indtil videre kun undersøgt rækkevidden af dette begreb for så vidt angår spørgsmål om aflønning, arbejdstid, timer, arbejdstidens placering eller ferier,

altså mere generelt tilladelser til at være fraværende fra arbejdet. Det må følgelig dels afgøres, om begrebet »ansættelsesvilkårene« ligeledes omfatter en pligt til at placere en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse, i det foreliggende tilfælde en ikke-fastansat tjenestemand, i en tjenesteretlig stilling, som gør det muligt for vedkommende, i lighed med en tidsbegrænset arbejdstager, dvs. en tjenestemand, at suspendere ansættelsesforholdet for nærmere bestemt at hellige sig udøvelsen af det politiske hverv, som vedkommende er blevet valgt til. Dels er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt den forskellige behandling, der foretages i artikel 59 i lov nr. 3/1985, mellem ikke-fastansatte tjenestemænd og tjenestemænd er forenelig med det princip om ikke-forskelsbehandling, der er fastsat i rammeaftalens § 4, stk. 1.

25 Det er på denne baggrund, at Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Oviedo (forvaltningsdomstol nr. 1 i Oviedo) har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal begrebet »ansættelsesvilkår«, der er omhandlet i § 4 i [rammeaftalen], fortolkes således, at det omfatter den retlige situation, hvor en arbejdstager i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, der er blevet valgt til et repræsentativt politisk hverv, i lighed med en fastansat arbejdstager kan anmode om og opnå, at ansættelsesforholdet sættes i bero, med henblik på at vende tilbage til stillingen, når det pågældende parlamentariske hverv er udløbet?
- 2) Skal princippet om ikke-diskrimination, der er omhandlet i § 4 i [rammeaftalen], fortolkes således, at det er til hinder for en regional lovgivning såsom [artikel 59, stk. 2, i lov nr. 3/1985], der [...] fuldstændigt udelukker midlertidigt ansatte tjenestemænd fra at opnå anerkendelse af en administrativ situation med særlige tjenester, når de bliver valgt til medlemmer af [Asturiens parlament], mens denne ret anerkendes for fastansatte tjenestemænd?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 26 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammeaftalens § 4, stk. 1, skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede begreb »ansættelsesvilkårene« omfatter en ret for en arbejdstager, som er blevet valgt til et parlamentarisk hverv, til at få orlov til særlig tjeneste som fastsat i den nationale lovgivning, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes, således at denne arbejdstagers bevarelse af stillingen og hans ret til forfremmelse sikres indtil udløbet af hans parlamentariske hverv.
- 27 Indledningsvis bemærkes, at et af formålene med rammeaftalen i henhold til dennes § 1, litra a), er at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination. Desuden er det i tredje afsnit i indledningen til rammeaftalen anført, at denne »illustrerer, at arbejdsmarkedets parter er indstillet på at fastsætte en generel ramme, som skal sikre ligebehandling for personer med tidsbegrænset ansættelse, ved at de beskyttes mod forskelsbehandling«. I 14. betragtning til direktiv 1999/70 anføres det i denne forbindelse, at formålet med rammeaftalen bl.a. er at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse ved at fastsætte minimumskrav, der kan sikre anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination (dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 Rammeaftalen, navnlig dennes § 4, tilsigter at bringe nævnte princip i anvendelse på arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse for at forhindre, at en arbejdsgiver udnytter sådanne arbejdsforhold til at fratage disse arbejdstagere rettigheder, der indrømmes personer, som er ansat tidsbegrænset (dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

- 29 Henset til de mål, der forfølges med rammeaftalen, skal rammeaftalens § 4 anses for at være et udtryk for et socialretligt princip på EU-plan, der ikke kan fortolkes indskrænkende (dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 Hvad angår begrebet »ansættelsesvilkårene« som omhandlet i rammeaftalens § 4 har Domstolen allerede fastslået, at det afgørende kriterium ved vurdering af, om en foranstaltning kan anses for et »ansættelsesvilkår«, er kriteriet om ansættelse, dvs. arbejdsforholdet mellem en arbejdstager og hans arbejdsgiver (dom af 12.12.2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, præmis 35, af 13.3.2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 25, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 26, og kendelse af 9.2.2017, Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, præmis 32).
- 31 Treårige anciennitetstillæg (jf. i denne retning dom af 13.9.2007, Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 47, af 22.12.2010, Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 50-58, og af 9.7.2015, Regojo Dans, C-177/14, EU:C:2015:450, præmis 43), seksårstillæg for videreuddannelse (jf. i denne retning kendelse af 9.2.2012, Lorenzo Martínez, C-556/11, ikke trykt i Sml., EU:C:2012:67, præmis 38), bestemmelser om tjenesteperioder, der skal tilbagelægges med henblik på at kunne blive indplaceret i en højere lønramme, eller om beregningen af de tilbagelagte tjenesteperioder, som kræves for at blive underkastet en årlig bedømmelse (jf. i denne retning dom af 8.9.2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis), ret til deltagelse i en vurderingsplan for undervisningen og det deraf følgende økonomisk incitament (kendelse af 21.9.2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, præmis 36) samt halvering af arbejdstiden og den deraf følgende lønnedgang (kendelse af 9.2.2017, Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, præmis 33) er således omfattet af begrebet »ansættelsesvilkårene« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1.
- 32 Domstolen har ligeledes fastslået, at reglerne vedrørende fastsættelse af det opsigelsesvarsel, der finder anvendelse i tilfælde af opsigelse af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, er omfattet af »ansættelsesvilkårene« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 13.3.2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 27 og 29).
- 33 Det samme gælder den erstatning, som en arbejdsgiver skal betale en arbejdstager som følge af en ulovlig tidsbegrænsning af dennes ansættelseskontrakt (jf. i denne retning dom af 12.12.2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, præmis 37) eller som følge af opsigelse af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter (jf. i denne retning dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 31).
- 34 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 22 i forslaget til afgørelse, skal udtrykket »ansættelsesvilkårene« således forstås som rettigheder og pligter, der definerer et ansættelsesforhold, idet dette omfatter såvel de vilkår, hvorunder en person ansættes, som de vilkår, der vedrører dette ansættelsesforholds ophør.
- 35 En afgørelse om tildeling af orlov til særlig tjeneste som den i hovedsagen omhandlede, der medfører, at visse elementer i ansættelsesforholdet suspenderes, mens andre vedvarer, skal herefter anses for at opfylde det kriterium, der er anført i denne doms præmis 30, og følgelig for at henhøre under begrebet »ansættelsesvilkårene« i den betydning, hvori det er anvendt i rammeaftalens § 4, stk. 1.
- 36 Det er nemlig dels ubestridt, at afgørelsen om at tildele en sådan orlov til en arbejdstager nødvendigvis træffes som følge af det arbejdsforhold, som knytter denne til hans arbejdsgiver. Dels bemærkes, at den orlov til særlig tjeneste, der er fastsat i lov nr. 3/1985, i det foreliggende tilfælde ikke blot fører til, at arbejdsforholdet suspenderes, men også gør det muligt at reservere arbejdstagerens oprindelige stilling indtil dennes tilbagevenden efter ophøret af vedkommendes parlamentariske hverv, idet der sikres en hensyntagen hertil ved beregning af treårige anciennitetsbaserede løntillæg og forfremmelse i

lønklasse, elementer som allerede udtrykkeligt er blevet anerkendte, således som det fremgår af denne doms præmis 31, som henhørende under begrebet »ansættelsesvilkår«, således som generaladvokaten har bemærket i punkt 25 i forslaget til afgørelse.

- 37 Argumentet om, at nødvendigheden af at blive tildelt en sådan orlov til særlig tjeneste i hovedsagen følger af den tidsbegrænset ansatte arbejdstagers frivillige og ensidige afgørelse om at deltage i valget, er ikke afgørende i denne forbindelse, eftersom en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse i samme situation ville have været stillet over for samme nødvendighed. Desuden er en person, der opstiller til et parlamentsvalg, ikke sikker på at blive valgt, således at den blotte omstændighed, at denne opstiller, ikke som sådan tvinger denne til at indgive en ansøgning om orlov til særlig tjeneste.
- 38 Under alle omstændigheder skal det tilføjes, at en fortolkning af rammeaftalens § 4, stk. 1, hvorved retten til orlov til særlig tjeneste udelukkes fra anvendelsesområdet for begrebet »ansættelsesvilkårene« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1, ville betyde, at rækkevidden for den beskyttelse, der er tillagt arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse mod diskrimination, begrænses i strid med det formål, der forfølges med denne bestemmelse (jf. i denne retning dom af 13.3.2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 27 og 29, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 30, og kendelse af 21.9.2016, Álvarez Santirso, C-631/15, EU:C:2016:725, præmis 39).
- 39 Herefter skal det første spørgsmål besvares med, at rammeaftalens § 4, stk. 1, skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede begreb »ansættelsesvilkårene« omfatter en ret for en arbejdstager, som er blevet valgt til et parlamentarisk hverv, til at få orlov til særlig tjeneste som fastsat i den nationale lovgivning, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes, således at denne arbejdstagers bevarelse af stillingen og hans ret til forfremmelse sikres indtil udløbet af hans parlamentariske hverv.

Det andet spørgsmål

- 40 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammeaftalens § 4, stk. 1, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som fuldstændigt udelukker, at en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse med henblik på at udøve et politisk hverv tildes en orlov til særlig tjeneste, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes indtil denne arbejdstagers tilbagevenden efter ophøret af det nævnte hverv, selv om denne ret indrømmes arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse.
- 41 Hvad angår rammeaftalens § 4 bemærkes, at der i bestemmelsens stk. 1 fastsættes et forbud mod at behandle personer med tidsbegrænset ansættelse mindre gunstigt med hensyn til ansættelsesvilkår end sammenlignelige fastansatte udelukkende med den begrundelse, at de er ansat tidsbegrænset, medmindre denne forskelsbehandling er begrundet i objektive forhold.
- 42 Ifølge Domstolens faste praksis kræver princippet om ikke-diskrimination, at ensartede forhold ikke må behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke må behandles ensartet, medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet (dom af 8.9.2011, Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 35).
- 43 I det foreliggende tilfælde konstateres, at der foreligger en forskelsbehandling mellem arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, eftersom en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse, som vælges til et politisk hverv, kan få tildelt en orlov til særlig tjeneste, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes indtil dennes tilbagevenden efter det nævnte hvervs ophør, mens en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse skal opgive sin stilling for at kunne udøve samme hverv.

- 44 Det er imidlertid kun i det tilfælde, hvor det arbejde, der udføres af en arbejdstager som Margarita Isabel Vega González inden for rammerne af hendes tidsbegrænsede ansættelseskontrakt, ikke svarer til eller er sammenligneligt med det arbejde, der udføres af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, at den hævdede forskelsbehandling vedrørende tildeling af ret til en orlov til særlig tjeneste ville kunne være berettiget, uanset det i rammeaftalens § 4 fastsatte forbud, eftersom denne ulige behandling vedrører forskellige situationer (jf. analogt dom af 18.10.2012, Valenza m.fl., C-302/11 – C-305/11, EU:C:2012:646, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 41).
- 45 Ved bedømmelsen af, om de berørte personer udfører samme eller tilsvarende arbejde som omhandlet i rammeaftalen, skal det i henhold til rammeaftalens § 3, stk. 2, og § 4, stk. 1, undersøges, om disse personer, henset til en helhed af omstændigheder, herunder arbejdets art, uddannelseskrav og arbejdsforhold, kan anses for at befinde sig i en sammenlignelig situation (dom af 18.10.2012, Valenza m.fl., C-302/11 – C-305/11, EU:C:2012:646, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis, af 13.3.2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 31, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 40).
- 46 Det tilkommer herefter den forelæggende ret at afgøre, om Margarita Isabel Vega González befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for de arbejdstagere, som af samme myndighed i samme periode var ansat tidsbegrænset (jf. analogt dom af 18.10.2012, Valenza m.fl., C-302/11 – C-305/11, EU:C:2012:646, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis, af 13.3.2014, Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 32, og af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 42). Hvis den forelæggende ret efter denne undersøgelse skulle konstatere en ulige behandling, tilkommer det den dernæst at efterprøve, om denne kan begrundes ved, at der foreligger »objektive forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1, dvs. ved præcise og konkrete omstændigheder, der kendetegner det ansættelsesvilkår, der er tale om, i den særlige sammenhæng, hvori det indgår, og på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier, som gør det muligt at efterprøve, om denne ulige behandling opfylder et reelt behov, er egnet til at nå det forfulgte formål og er nødvendig herfor (jf. i denne retning dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 I denne forbindelse har Domstolen allerede præciseret dels, at begrebet »objektive forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1, skal forstås således, at en forskellig behandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse ikke kan begrundes med, at denne forskel er fastsat ved en generel og abstrakt national retsforordning (dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Dels fremgår det ligeledes af Domstolens faste praksis, at en henvisning alene til, at det arbejde, der udføres, er af midlertidig karakter, ikke opfylder disse krav og ikke kan udgøre et »objektivt forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 (dom af 14.9.2016, de Diego Porras, C-596/14, EU:C:2016:683, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 I det foreliggende tilfælde forholder det sig således, at selv om den forelæggende ret ikke udelukker, at en midlertidig udnævnelses uopsættelighed og nødvendighed, ligesom den forudsigelige karakter af arbejdsforholdets ophør, principielt kan udgøre præcise og konkrete omstændigheder, der kan begrunde en ulige behandling for så vidt angår tildeling af en orlov til særlig tjeneste, har denne samme retsinstans imidlertid præciseret, at sådanne argumenter ikke vil kunne gælde i en situation som den, der gav anledning til tvisten i hovedsagen, hvor stillingen i mere end fire år har været besat af den samme midlertidigt ansatte arbejdstager.
- 50 Under alle omstændigheder synes den fuldstændige afvisning af, at arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse har ret til orlov til særlig tjeneste, a priori ikke at være uundværlig for det formål, der forfølges med lov nr. 3/1985, nemlig en bevarelse af ansættelsen og af retten til forfremmelse for arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, og nærmere bestemt tjenestemænd, der varetager et

politisk hverv, for så vidt som den forelæggende ret selv har konstateret, at det sagtens er muligt at lade arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, der varetager samme hverv, få ret til en sådan orlov til særlig tjeneste, der suspenderer ansættelsesforholdet indtil udløbet af det nævnte hverv, hvor de vil være sikre på at kunne vende tilbage til deres stillinger, under forbehold af, at sidstnævnte ikke i mellemtiden er blevet nedlagt eller besat med en tjenestemand.

- 51 Henset til det foregående skal det andet spørgsmål besvares med, at rammeaftalens § 4, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som fuldstændigt udelukker, at en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse med henblik på at udøve et politisk hverv tildeles en orlov til særlig tjeneste, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes indtil denne arbejdstagers tilbagevenden efter ophøret af det nævnte hverv, selv om denne ret indrømmes arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse.

Sagsomkostninger

- 52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

- 1) **§ 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, indgået den 18. marts 1999, der er indeholdt som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, skal fortolkes således, at det i denne bestemmelse omhandlede begreb »ansættelsesvilkårene« omfatter en ret for en arbejdstager, som er blevet valgt til et parlamentarisk hverv, til at få orlov til særlig tjeneste som fastsat i den nationale lovgivning, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes, således at denne arbejdstagers bevarelse af stillingen og hans ret til forfremmelse sikres indtil udløbet af hans parlamentariske hverv.**
- 2) **§ 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indeholdt som bilag til direktiv 1999/70, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som fuldstændigt udelukker, at en arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse med henblik på at udøve et politisk hverv tildeles en orlov til særlig tjeneste, i henhold til hvilken ansættelsesforholdet suspenderes indtil denne arbejdstagers tilbagevenden efter ophøret af det nævnte hverv, selv om denne ret indrømmes arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse.**

Underskrifter